

ГРИГОРІЙ
КВІТКА-ОСНОВ'ЯНЕНКО

МАРУСЯ

9 клас

**“Утілення морального й
естетичного ідеалів в образі
головної героїні твору
“Маруся” Григорія Квітки-
Основ'яненка”**

Стрембицька Л.А.

Світ емоцій

- ДУМКА

- МРІЯ

- ДІЯ

- **Щоб налаштуватися на заняття, я пропоную Вам із допомогою картинок поринути у світ емоцій.**
- **Емоційне введення спрямоване на думку, мрію, дію**
- *Почали*

Думка

- *Вона пробуджує нас до дій, кличе у незвідані далі*
- *Викликає бажання учитися, відкривати таємниці і просто жити*

Уявімо собі дорогу у невідоме

***“Дивлюсь я на небо та й
думку гадаю...”***

Незвідане завжди загадкове

*Зазирни у свої думки і
побачиш мрії*

Мрії...

- *"Щоб мрія збулася, треба вміти чекати, міркувати, бути терплячим »*
- *Мрії здійснюються, Ви тільки мрійте...*

То ж помріємо...

Казка...

Відпочинок...

Насолода...

Дія...

- *Бадьорість, натхнення, енергія, позитив*
- *“Я можу! У мене все вийде !”*

Я цього хочу...

Я зможу...

Головне - ДІЯТИ

Я бажаю Вам...

Бачити ціль

А

Вірити в себе

Б

Не помічати перешкод

В

Гарних Вам емоцій від заняття

Г

Графічний диктант «Так» чи «Ні».

1. Г. Квітка-Основ'яненко народився під Харковом в с.Основа.
2. Народився Г. Квітка-Основ'яненко 1787 року.
3. Батьки Квітки були із простого роду.
4. Родичі Квітки займали вчительські посади.
5. “Маруся” за жанром - поєднання сентименталізму з реалізмом.
6. “Маруся” - твір, який написаний українською літературною мовою.

Ключ: 1. Так. 2. Ні.

Відповідь: 1.1, 2.2, 3.2, 4.2, 5.1, 6.1.

Історія створення

- Повість написана 1832 року. Надрукована повністю у 1834 році у книжці «Малоросійських повістей...».

«Я написал «Марусю» и доказал, что от малороссийского языка можно растрогаться».

Г. Квітка- Основ'яненко

- Вона стала першим і найпопулярнішим твором серед сентиментальних повістей Квітки. «Маруся» була написана як аргумент того, що українською мовою можна описати глибокий і складний світ людських почуттів і філософських переконань.

Джерела повісті:

- дійсність українського села XVIII – початку XIX ст.
- народна творчість: українські балади, ліричні, весільні пісні, фольклорні мотиви (любові, розлуки, смерті закоханих).
- від народної поезії – образність повісті, від казки й переказу – її розповідний стиль.
- герої твору «писані з натури без будь-якої прикраси і відтушовування».
- майстерність у виписуванні українських краєвидів у повісті.

Теорія літератури:

- Сентименталізм (фр. sentimentalisme, від sentiment – чуття) – напрям у європейській літературі другої половини XVIII–початку XIX ст., що характеризується прагненням відтворити світ почуттів простої людини й викликати у читача співчуття до героїв.
- Реалізм (від лат. realis – речовий) – напрям у літературі та мистецтві, що виник наприкінці XVIII ст. в Німеччині та полягає у правдивому відтворенні дійсності в її типових рисах.

Визначальні ознаки сентименталізму:

- зосередження уваги на внутрішньому світі людини;
- культ почуття, культ природи (пейзаж, переважно сільський, у літню чи весняну пору);
- утвердження багатства духовного світу представників нижчих станів;
- збереження класицистичної тенденції поділу героїв на позитивних і негативних;
- чиста літературна мова, простий синтаксис, наявність фольклорних мотивів;
- найхарактерніший художній засіб – літота (пестливо-зменшувальні слова).

Ознаки реалізму:

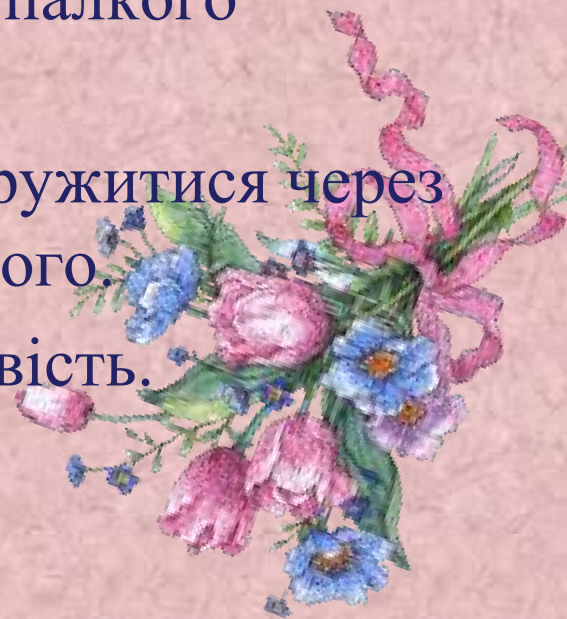
- свобода творчості, культ свободи - чистий, вільний, прекрасний простір;
- у центрі подій – людина, її внутрішній, душевний світ;
- внутрішні протилежності, антитези (підкреслення роздвоєності людини, одночасну належність її до двох світів – духовного і матеріального);
- людина розуміється як істота емоційна, а не раціональна (людина живе не розумом, а серцем і почуттями).
- велика увага приділяється соціально-побутовому фонові часу.

Ідейно-тематичний аналіз твору:

- **Тема:** зображення життя і побуту українського народу к. XVIII — поч. XIX ст., відтворення його душевної краси і високої моральної чистоти.
- **Ідея:** засудження соціальної нерівності, що перешкоджала щасливому життю героїв, уславлення гуманізму, щирості, чесності, доброти, палкого почуття кохання.
- **Основна думка:** закохані не можуть одружитися через загрозу солдатчини та бідність нареченого.
- **Жанр:** сентиментально-реалістична повість.

Проблематика:

- батьки і діти;
- соціальна нерівність;
- життя і смерть;
- пошуки щастя.

Пейзажный опис

Пейзажний опис

«Тільки що зірочки засяяли у Бога милосердного на небесах,
тільки що розсвітились; та й то не зовсім ясно, а неначе
скрізь серпанок... Соловейко стих біля своєї самочки, щоб
виспалася хорошенько, не жахаючись; вітерець заснув, і
гілочки по садкам, дрімаючи, ледве-ледве колишуться;
тільки й чути, що через греблю на лотоках водиця цідиться
і мов хто нищечком казку каже, що так і дрімається, а то
усюди тихесенько... Аж ось — недовго: зірочка
покотилась... далі друга... третя — і поховались у синьому
небі, мов у море канули; а прощаючись з землею, трошки
сплакнули... от від їх слізоньок пала роса на землю.
Крутила її капелька, зашелестіла — і прокинувся вітерець,
і він поколював тихенько гілочки по садкам та по ліскам...
Аж то гарно, так гарно, що розказати не можна, а на
душі весело!»

Вправа «Обмін думками»:

- Що свідчить про те, що Маруся — головна героїня повісті?
- Якою постає перед нами головна героїня?
- Які цитатні характеристики головної героїні нам подає автор?

МАРУСЯ

- «Та що ж то за дівка була! Висока, прямесенька, як стрілочка, чорнявенька, очиці, як тернові ягідки, бровоньки, як на шнурочку, личком червона, як панська рожка, що у саду цвіте...»

МАРУСЯ

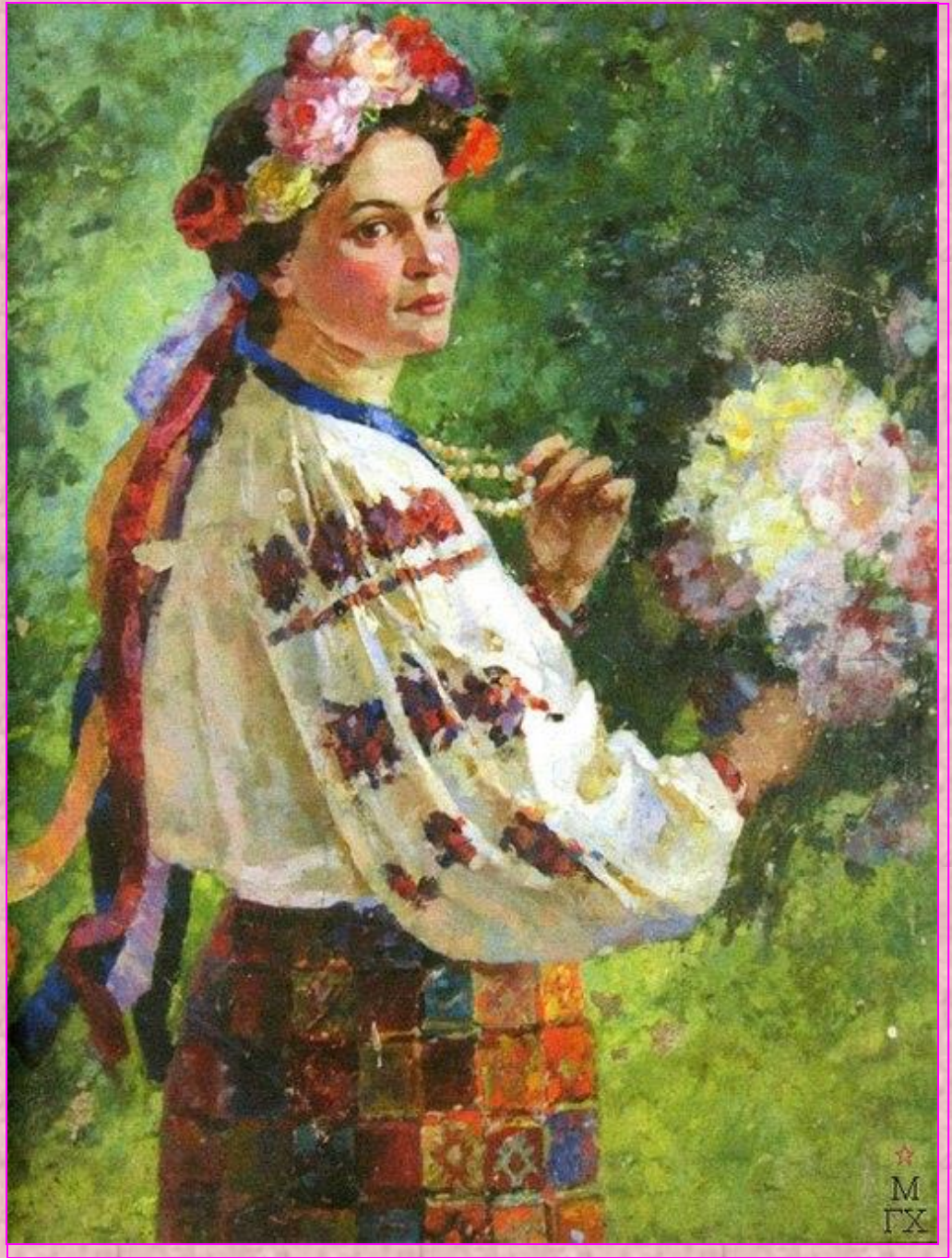
- «Коли було заговорить,
то усе так звичайно,
розумно, так неначе
сопілочка заграє стиха,
що тільки б її й слухав;
а як усміхнеться та
очицями поведе, а сама
зачервоніється, так от
неначе шовковою
хусточкою обітреть
смажнії уста. »

МАРУСЯ

«Сорочка на ній
біленька,
тоненька, сама
пряла і пишнії
рукава сама
вишивала
червоними
нитками.»

МАРУСЯ

- «Коси у неї як смоль чорнії та довгі-довгі, аж за коліно; у празник або хоч і в недільку так гарно їх повбира, дрібушки за дрібушку та все сама собі запліта; та як покладе їх на голову, поверх скиндячок вінком, та заквітча квітками, кінці у ленти аж геть пороспуска; усі груди так і обнизані добрим намистом з червонцями, так що разків двадцять буде, коли й не більш»

МАРУСЯ

- «От така як вийде, то що і твоя панночка! Іде, як павичка, не дуже по усім усюдам розгляда, а тільки дивиться під ноги. Коли з старшим себе зострілась, зараз низенько вклонилась та й каже: "Здрастуйте, дядюшка!" або: "Здорові, тітусю!"

МАРУСЯ

- Вона була аж занадто скромна і сором'язлива: не ходила гуляти з дівчатами ні на вулицю, ні на вечорниці й іншим не радила ходити: «Лучче я, каже, на те місце, упоравшись... ранше устану, заміню твою старість: обідати наварю і батькові в поле понесу. А на вулиці що я забула? Іграшки та пустота...»

ВАСИЛЬ

- «Старшим боярином був з города парубок, свитник Василь. Хлопець гарний, русявий, чисто підголений; чуб чепурний, уси козацькі, очі веселенькі, як зірочки; на виду рум'яний, моторний, звичайний;...»

- Ідеал – це зразок (норма, прояв ідеального), згідно з яким людина визначає свою поведінку та способи життя за конкретних обставин

Моральні цінності

- Цінності – це те, що особливо важливе для людини. Їх усвідомлення та реалізація дають їй можливість сформуватися як особистість та відчувати задоволення від праці.
- Моральні цінності служать ідеалом для всіх людей. А для українців – це:
- Рідна земля – Батьківщина;
- Працелюбність;
- Гостинність;
- Доброзичливість;
- Милосердя та безкорисливість.

- Моральний ідеал (франц. *ideal*, від грец. *idea* — ідея) — найдосконаліший, безумовний, універсальний зразок високоморальної особистості, яка володіє всіма відомими доброчесностями, кожна з яких максимально досконала

Чинники, що впливають на формування морального ідеалу людини:

- * активізація діяльності,
- * зростання інтересу до свого майбутнього.

Творча лабораторія “Спільний проєкт”:

- Скласти характеристику образу Марусі.
- Скласти характеристику образу Василя.

Народні звичаї та обряди в повісті

Лист Т.Шевченка до Г.Квітки – Основ'яненка:

« Тільки й рідні, що ви дні... Не цурайтеся ж, любіть мене так, як я вас люблю, не бачивши вас зроду. Вас не бачив, а вашу душу, ваше серце так бачу, як, може, ніхто на всім світі.

19 лютого 1841 р. С.-Петербург

Олесь Гончар:

“У стильових пошуках Квітка-Основ'яненко як автор сентиментально-реалістичних повістей звертався до народно-пісенної лірики, що сприяло їх лірично-емоціональному забарвленню і на багато десятиліть визначило характерний ліризований стиль української прози”

Метод “Мікрофон”

- Чи можливе таке кохання в нашому сучасному житті?
- Чи зустрічали ви схожі ситуації серед своїх друзів і знайомих?
- Чому навчає нас дана історія?
- Тож який моральний та естетичний ідеал дівчини 19 століття?

Метод “Мікрофон”

- Вірить в Бога, богобоязлива.
- Дотримується моральних законів суспільства.
- Скромна, вихована.
- Трудолюбива.
- Зовні приваблива та внутрішньо красива.
- Здатна на глибокі та щирі почуття.

Домашнє завдання:

Створи ФБ-сторінку героїні твору "Маруся"

Особиста інформація

Blank lines for personal information.

«Цитатна доріжка»

Blank lines for a quote track.

Друзі

Blank lines for friends.

У жерелі з'явився перший рекламний ролик-тизер гісторично-фантастичного історичного серіалу «Захар Беркут». Знаєш про це? А ти б знав фільм про нього? Кого з акторів запросив би для виконання головної ролі?

Моя найцінніша літературна подруга... Хто вона? Що у наших характерах є спільного? (відправте Message)

Blank lines for the literary friend question.

Створи ФБ-сторінку письменника

СТАТУС

Blank lines for a status update.

Переглянь відео за посиланням:
<https://www.youtube.com/watch?v=FY0hGIDnSVA>

Життєві діяльності

Blank lines for life activities.

Мозаїка особистості

Blank lines for a mosaic of personality.

Творча спадщина

Blank lines for creative heritage.

Домашнє завдання:

Повторити творчість
І.Котляревського та Г.Квітки-
Основ'яненка, підготуватись
до контрольної роботи

